

BİRDEN ÇOK KADINLA EVLİLİK

Soru: İslâm dini erkeğin birden fazla kadınla evlenmesine izin vermekte midir? Bunun hikmeti nedir? Bu, kadın için bir zulüm (haksızlık) değil midir? **Cevap:** Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır: “Eğer, (velisi olduğunuz) o yetimlere karşı hakla uygun davranmamaktan korkarsanız onları değil, hoşunuza giden başka kadınları iki, üç ve dörde kadar nikâhlayın; aralarında adaleti yerine getirememekten korkarsanız bir tek kadını veya eliniz altında olan cariyeği nikâhlarsınız. Sıkıntıya düşmemeniz için en uygun olanı budur.” (Nisâ 4/3)

Ayette geçen “İki, üç ve dörde kadar” ifadesi, “Kadınlardan istediğinizi ikiye, üçe, dörde kadar nikâhlayın” anlamına gelmektedir. Nitekim İbn Abbâs ve âlimlerin çoğu ayeti böyle anlamışlardır.

Bu evlilik vacip veya sünnet değil, özel durumlar için konulmuş bir ruhsattır. Zira ayetin sonunda Allah Teâlâ, birden çok kadınla evlenip eşleri arasında adaleti gözetmekten endişe edenlerin bir kadınla evlenmelerini tavsiye etmiştir.

Bir başka ayette de Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“Çok kararlı olsanız bile kadınlar arasında adil davranmaya güç yetiremezsiniz. Öyleyse bir tarafa büsbütün meyledip diğerini ortada bırakmayın. Eğer uzlaşırsanız bilin ki Allah başlıklar ve ikramda bulunur.” (Nisâ 4/129)

Bu ayet de, erkeğin birden çok kadınla evlenmesinin caiz olduğuna delâlet eder. Şayet çok kadınla evlilik haram olsaydı ayet, çok eşliliğin hükümlerinin ayrıntılarından değil, bunun haram olduğunu belirtir ve zararlarından bahsederdi.

Birden Çok Kadınla Evliliğin Meşru Olmasının Hikmetleri

İslam şeriatı rabbanî yönüyle diğer sistemlerden ayrılır. Yani İslam şeriatı her şeyi yaratan ve âlemlerin Rabbi olan Allah'ın şeriatıdır. Yaratanların Dünya ve Ahiret maslahatlarını en iyi Allah bilir. O şöyle buyurur:

“Yaratan bilmez mi? O, en ince noktalara ulaşır ve her şeyin iç yüzünü bilir.” (Mülk 67/14)

Meseleye dikkatlice eğilen herkes, şer'î şartları çerçevesinde, çok kadınla evliliğe izin verilmesinin temelinde yatan şu hikmetleri görür:²

1. Çok kadınla evlilik ne vaciptir ne de menduptur. Bu sadece, İslam'ın izin verdiği bir uygulamadır. Çünkü birden fazla kadınla evlilikte, medenî bazı gereklilikler ve toplumu islahın sağlayıcı bazı zaruretler söz konusudur. Bu konudaki kanunî bir düzenlemenin ihmal edilip görmezden gelinmesi doğru olmaz.

İslâm yüce insanî bir çağrıdır. Bu çağrı sayesinde gelişimin sağlanması ve bu çağrının tüm insanlara duyurulması Müslümanlara görev olarak yüklenmiştir. Müslümanların bu çağrı sayesinde gelişim sağlayabilmeleri ancak güçlü bir devletin varlığıyla mümkün olabilir ki bu devletin askerî, ilmî, sınaî, ziraî, ticarî temel unsurları bu kollarında çalışacak kişilerle sağlanabilir.

Modern devletler, üretimde, savaşlarda ve diğerlerine karşı etkin rol oynamada nüfus çokluğunun önemini idrak etmiş bulunmaktalar. Bundan dolayı da güç ve üstünlük sağlamak için evliliği teşvik etmekte ve vatandaşlarından doğum oranının yükselmesine katkıda bulunanları mükâfatlandırarak ülke nüfusunu çoğaltmak için uğraşmaktalar. Hatta bazı devletler, nüfuslarını arttırabilmek için kendi ülkelerine göçü teşvik etmektedirler.

2. Erkeğin üreme kapasitesi kadınınkinden daha fazladır. Erkek, cinsel ilişkiye ergenlikten ileri yaşlara kadar hep hazır haldedir. Oysaki kadın buna, âdet –bu her ay on güne kadar uzayabilir- ve lohusalık –doğum yapan kadının bu dönemi kırk güne kadar uzayabilir- dönemlerinde hazır değildir. Kadının cinsel ilişkiye hazır olmadığı dönemlere hamilelik ve süt emzirme dönemleri de eklenir. Kadının doğurganlık dönemi kırk beş ilâ

elli yaş arasında sona ererken erkeğin buna yetkinliği altmışlı yaşlara kadar sürebilir. Bu hususların üzerinde düşünülmesi ve makul çözümler bulunmalıdır.

Biyolojik ve psikolojik yapıları gereği, cinsel ilişkiye fazlasıyla düşkün olan bazı erkekler olabilir ve bu tür erkekler tek bir kadınla yetinmeyebilir. Kadın ve erkek arasındaki yaratılış temelli bu farklılıklar göz önünde bulundurularak buna en isabetli çözüm bulunmalıdır.

Seyyid Kutup konuyla ilgili şunları söyler: "Görmezden gelemeceğimiz gerçeklerden biri de erkeklerin cinselliğe daha bir fazla istekli olmalarıdır. Kadın bazen hastalık, yaşlılık gibi sebeplerle erkekle ilişkiye istekli olmayabilir. Bununla birlikte eşler ayrılmayıp evliliklerinin devamını da arzulayabilirler. Bu durumda, karşı karşıya kaldığımız bu sorunun çözümünde şu üç ihtimal söz konusu olur:

- Kuvvet kullanarak, erkeğin tabii ihtiyaçlarını karşılamasına engel olacağız.
- Erkeğe, bu işe gönüllü her kadınla ilişki kurabileceği bir özgürlük vereceğiz.
- Bu adamın, eşiyile evliliğine devam ederek ikinci bir kadınla evlenmesine izin vereceğiz.

İlk ihtimalin fitrata ters olduğu ortadadır. Böyle bir şey, insanın takatinin üzerindedir. Erkeği buna zorladığımız takdirde ise sonuç kesinlikle, zoraki bir evlilik hayatı ve buna duyulan nefret olacaktır.

İkinci ihtimal İslâmî ahlaka terstir. Bu, beşerî hayatın olgunlaşım gelişmesini hedefleyen İslâmî metotla da uyuşmaz.

Fitri hayatın zaruretlerini karşılayan, İslâmî usulü gerçekleştiren ve ilk eşi koruyan tek ihtimal üçüncüsüdür.³

1. Bazen de kadın kısır yahut iyileşmesi mümkün olmayan bir hastalığa sahip olabilir. Bununla birlikte evlilik hayatının devamını da arzuluyor olabilir. İşte böylesi bir durumda erkeğin bir başka kadınla evliliği her iki tarafın da razı olduğu bir çözüm olur.

Bunlar, İslam dininin üzerinde durduğu özel ve genel sebeplerdir. İslam dini sadece belli bir grup insana yönelik ya da belli bir dönemle sınırlı hükümler koymaz. O, hem dünün ve bugünün insanı hem de gelecektekiler için hükümler koyar. Öte yandan zaman ve mekan onun dikkate aldığı şeylerdendir. İnsanların durumlarını gözetici ölçüler koyar.

Birden Çok Kadınla Evliliği Yasaklamanın Doğuracağı Sonuçlar:

1. Bunun yasaklanması, bazılarını evlilik dışı ilişkilere sürükler. Bu, toplumda kötülüklerin yayılması sonucunu doğurur. Bunu da evlilik dışı doğan çocukların sayısındaki artış takip eder.
2. Evlilik dışı birliktelikler bedenî, ruhî ve asabî rahatsızlıklara sebebiyet verir.
3. Karı-koca arasındaki güveni yok eder, evlilik hayatını yıpratır, aile bağlarını koparır.
4. Nesepler karışır. Öyle ki kadın, nikahsız olarak ilişkiye girip çocuk sahibi olduğunda koca, o çocuğun kendi çocuğu olup olmadığını tam olarak söylemez.
5. Birden fazla kadınla evliliğin yasaklanması, bazı İslâmî devletlerde İslam'ın ruhuyla ve şeriatin hikmetiyle uyuşmayan evliliklerin ortaya çıkmasına neden olur. Kanunlarına aykırı bulduğu için bu ülkelerin bu tür evlilikleri kabul etmemesi de kadınların hak kaybına uğraması sonucunu doğurur.

Bu ve diğer olumsuzluklar, fitrata ve Allah Teâlâ'nın öğretilerine muhalif davranmanın doğal sonucudur. Bu olumsuz sonuç, en doğru yönelişin İslâmî yöneliş olduğunun ve İslam şeriatinin yeryüzünde yaşayan insanlar için en uygun şeriat olduğunun en güçlü delili ve en açık belgesidir.

Tüm bu söylenenlerden şunu anlıyoruz: Birden fazla kadınla evlenmede kadına herhangi bir haksızlık söz konusu değildir. Bununla birlikte, birden fazla kadınla evlenen pek çok erkek tarafından kadınlara haksızlık yapıldığını da kabul ediyoruz. Burada sorun, söz konusu bu erkeklerin bu konuyu yanlış anlayıp kötüye kullanmalarından kaynaklanmaktadır. Ancak, yukarıda da değindiğimiz gibi, birden fazla kadınla evliliğin yasaklanması, durumu daha kötü ve daha da içinden çıkılmaz yapacaktır.

Tercüme: Fatih Orum

Notlar

1. Süleymaniye Vakfı Araştırmacısı, www.hablullah.com Editörü.
2. Seyyid Sâbık'ın Fikhü's-sünne isimli eserinin II. cildinin II ilâ 125. sayfalarından özetle alınmıştır.
3. Seyyid Kutup, Fi zilâli'l-Kur'ân, I, 580-581.